

VBB DIGITALE NIEUWSBRIEF

ZuMiLa
TREKKER MET
LAADKRAAN

GERÄTEWAGEN-TIER EN
**DIEREN
REDDING**
DOOR FEUERWEHR
DORTMUND

FIAT VRACHTWAGENS
BIJ DE BRANDWEER

57

NOVEMBER 2025

RUBRIEKEN

4

Column

Rob Jastzrebski pleit voor een 'BB 2.0' om voorbereid te zijn op de reële dreiging van vandaag.

6

KlassiekerNieuws

Adriaan Kriek doet verslag van de verblijfplaatsen van brandweerwagens die ooit goede diensten bewezen aan de vaderlandse brandweer.

LISSABON

23

De geschiedenis van de brandweer van Lissabon (2)

In de tweede editie van de serie artikelen over de geschiedenis van de brandweer in de Portugese hoofdstad Lissabon, worden de vrijwillige brandweerkorpsen van de Portugese hoofdstad beschreven.

OVER DE GRENS

8

160 jaar Brandweer Kapellen

Ter gelegenheid van haar 160e verjaardag organiseerde de Brandweer Kapellen een internationaal hulpverleningsevenement. België-correspondent Marinus Oosthoek was uiteraard weer van de partij.

18

Gerätewagen-Tier en dierenredding door Feuerwehr Dortmund

De brandweer in Dortmund verzorgt al bijna 100 jaar hulpverlening aan dieren. Hiervoor beschikken zij sinds 2003 over een GW-Tier. Duitsland correspondent Stefan Bodynek doet verslag.

12

ZuMiLa voor de Duitse Bundespolizei

Stefan Bodynek verhaalt over de speciale trekkers met laadkraan op Unimog U530 chassis die in 2023 door de Duitse federale politie in gebruik werden genomen.

21

Exoten, halve Duitsers of gewoon Belgen?

België kent behalve Waals en Vlaams ook nog een Duitstalig gebied. Marinus Oosthoek bezoekt de brandweer in de kleine gemeente Burg-Reuland.

VOERTUIGEN

15

Fiat vrachtwagens bij de brandweer

Adriaan Kriek wist een interessante serie foto's en gegevens te verzamelen over de Fiat 1100T-bestelwagens die in de zestig bij enkele Nederlandse brandweerkorpsen in gebruik werden genomen.

INHOUD

COLOFON

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de
**VBB | Nederlandse Vereniging van
Belangstellenden in het Brandweerwezen**

**SAMENSTELLING
REACTIES
KOPIJ INSTUREN**

Peter Snellen (eindredactie) en Jeroen Steenhuis (vormgeving)
info@brandweer.org
uiterlijk 15 december 2025

N

auwelijks is de digitale VBB Nieuwsbrief op de site van de VBB gepubliceerd, of de eerste stukjes voor de nieuwe nieuwsbrief

komen al weer binnen. Zo kun je meteen zien, hoe kort een periode van twee maanden is.

Een alleraardigst overzicht van voertuigen die al van eigenaar zijn gewisseld of binnen afzienbare tijd gaan verwisselen, vindt u zoals altijd in de vaste rubriek van Adriaan Kriek. Klassieker-Nieuws blijkt aan een behoefte te voldoen bij de ware hobbyist, want ik word er op beurzen en dergelijke wel eens op aangesproken. Daarom Adriaan: ga maar gewoon lekker door.

In het Belgische Kapellen vierde men onlangs het 160-jarig bestaan van de brandweer aldaar en onze vaste correspondent Marinus Oosthoek maakte daar een impressie van.

Of dat nog niet genoeg is, heeft hij maar gelijk een stuk samengesteld over de Belgische Duitstalige gemeenschap. Het verwondert mij steeds weer dat in een zo'n klein land drie talen worden gebezigd, talen die soms door de andere taalgroepen in hetzelfde land niet verstaan of gesproken worden.

Onze Duitse correspondent Stefan Bodynek uit Dortmund heeft opnieuw een interessante inzending gedaan; dit keer geen brandweerwagen, maar een politievoertuig. In Duitsland staat zo'n voertuig te boek als ZuMiLa. Leest u de nieuwsbrief maar om erachter te komen wat die afkorting betekent. En dan ontwaart u meteen dat dit type voertuigen wellicht ook voor een brandweerkorps geschikt zou kunnen zijn.

Overigens heeft Stefan nog een stuk ingezonden dat wel over een brandweervoertuig gaat, maar dan een type dat in ons land niet voorkomt: een dierenambulance in brandweer-

dienst. In het meest recente Jaarboek van Korpora stond al een interessant artikel; dit artikel laat zien hoe men de zaken bij onze oosterburen regelt.

Adriaan Kriek heeft een voertuigmerk onder de loep genomen, dat bij de brandweer in ons land niet zo heel vaak voorkomt. Des te interessanter is het om te lezen welke voertuigen van het type Fiat 1100 hij heeft kunnen inventariseren. Het geheel is gelardeerd met fraaie foto's, dus het vermoeden is gerechtvaardigd dat hij hier velen een plezier mee doet.

Tenslotte hebben we weer een uitgebreid artikel over de brandweerkorpsen in Lissabon geplaatst. Dit keer gaat het over de vrijwillige korpsen die binnen die ene stad werkten.

De belangstelling voor de brandweergeschiedenis blijkt in Portugal toch alom tegenwoordig. Op het laatst gehouden congres van de geschiedenis werkgroep van het CTIF in Salzburg werd ons medegedeeld, dat Portugal een groot aantal brandweermusea heeft aangemeld om deze te laten erkennen door de internationale brandweergemeenschap van het CTIF. Dat betekent dan wel dat deze musea allemaal moeten voldoen aan de eisen die door het CTIF gesteld worden. En die eisen zijn niet mals.

Toen alles was ingezonden begon de taak van Jeroen Steenhuis, die van het bijeengesprokkelde materiaal weer een interessant en vooral fraai en leeswaardig geheel maakte. En zo kunt u dan weer genieten van enkele uurtjes leesplezier en het kijken naar mooie plaatjes.

Veel plezier daarbij!

PETER SNELLEN

Ruim baan voor BB 2.0

Onlangs was ik, samen met onze VBB-compaan René Siebelt, te gast bij een uniek stukje crisisbeheersingserfgoed, namelijk het BB-museum met voormalige BB-kringcommandopost in Rijswijk. Een heel leerzaam bezoek en een aanrader voor alle hulpverleningshistorici onder onze geledingen. Maar ook voor alle plannenbreiers van Rijk en regio's, die thans hun creatieve breinen pijnigen met de vraag hoe we anno 2025 weer een functionerende civiele beschermingsorganisatie kunnen optuigen. Nou, laat die crisisbeheersingskopstukken ook maar een bezoekje brengen aan het BB-museum, want daar zijn voldoende documentatie en rekvisieten te vinden waarvan je kan leren hoe 't moet, nu de geschiedenis zich herhaalt...

Ja, de geschiedenis herhaalt zich. Dat gebeurt al zo lang de mensheid bestaat en in haar overmoed en ondoordachtheid haar eigen rampspoed organiseert. Het is een soort golfbeweging, die meedeint met het dreigingsniveau maar ook met de conjunctuur. Kijk maar... Ooit hadden we dus de organisatie Bescherming Bevolking, kortweg BB. Ontsproten uit de angst voor een nucleair Armageddon in de jaren vijftig, toen de roemruchte 'Koude Oorlog' de wereld in zijn greep hield. Ooit schreef ik hier al eens iets over de BB, wellicht iets te laatdunkend, waarop een zeer ingewijd en gepassioneerd historicus in onze kringen mij vermanend aansprak.

Maar ze hadden het destijds toch best goed voor elkaar qua planning en preparatie. Gans het land was volgeparkeerd met groen geverfde brandweerwagens, motorspuiten, karren met scheppen en bijlen, brancards, medische noodvoorraden, commandoposten en blokhoofden. Wat ook goed voor elkaar was, was de overvloed aan documentatie via brochures, posters en radiospotjes om 't volk te informeren over hoe dan toch te handelen als de bom viel. En over wat je dan als 'noodpakket' in huis moest hebben om een poosje te kunnen overleven. Hee, waar kennen we dat van...?

Een beetje eenzijdig was de rampenfocust in die tijd wel, want 'de bom' leek zowat het enige reële dreigingsbeeld in die jaren. En toen die dreiging minder waarschijnlijk werd, moest plots alles anders. De BB werd opgeheven, de rampentaken gingen naar de brandweer, Defensie en het Rode Kruis en de focus verschoof steeds meer van oorlogsrampen naar andersoortige rampen en algemene crises. Vervolgens werd ook driekwart van de materiële rampencapaciteit en logistiek wegbezuinigd

bij de brandweer en andere disciplines, niet in de laatste plaats in de geneeskundige sector. Want al die materiële reserves en voorraden kostten een allemachtige hoop geld en werden overbodig geacht. En 'ons ben zuinig hé?'

Het gevolg van deze reorganisatie- en bezuinigingsdrift met economisch motief: anno 2025 staat de rampenslagkracht van de BV Nederland er bepaald niet best voor. Een flinke gebouwbrand zonder complicaties kunnen we nog wel aan, maar ge-

beurt er iets met explosieven en een instorting, met vier tot vijf bedolven slachtoffers, dan zijn we in Nederland al snel 'uitverkocht'... Hetzelfde geldt voor calamiteiten met serieuze grootschalige bio- of chemobesmetting, massale brandwonden of een pandemietje. Lees de evaluaties van de coronacrisis maar. Reserves? Voorraden? Veel te inefficiënt en te duur...

Maar anno 2025 is de toon veranderd: Europa en de NAVO roeren de oorlogstrom na drie jaar slepende oorlog in Oekraïne en het angstbeeld van een steeds brutaler wordende Russische beer die steeds dreigender broemt en 't westen een loer wil draaien. Voilà, de angst voor 'de bom' is terug. Plus nog veel meer, zoals het gevaar van groot-

schalige sabotage van vitale diensten en processen, stroomuitval, drinkwatertekort, hybride aanslagen, cybercrises. O ja... en ook nog iets met klimaat, extreem weer en natuurbranden.

De plannenbreiers van de Rijksoverheid en de veiligheidsregio's zijn verontrust en willen een nieuwe structuur voor civiele bescherming opbouwen. Geënt op meer typen crisis dan alleen het oorlogsspook en ook op complexere en minder grijpbare

De plannenbreiers van
de Rijksoverheid en
de veiligheidsregio's
zijn verontrust
en willen een
nieuwe structuur
voor civiele
bescherming
opbouwen

crises. Kort door de bocht: er is een organisatie nodig die het land in crisistijd draaiende kan houden en hulp kan bieden aan de kwetsbaren, in tijden waarin de overheid niet het hele land kan redden. En dat moeten we samen doen; de overheid, bedrijven, maatschappelijke organisaties, georganiseerde burgers in vrijwilligerscollectieven en anderen. We moeten netwerken en ecosystemen bouwen om elkaar in rampspoed en crisis te steunen en te helpen, eigenlijk zoals de mensch van nature bedoeld is, als sociaal wezen... Burgers voor burgers als het ware, dus zeg maar een 'BB 2.0'.

Inmiddels proberen alle veiligheidsregio's 'het wiel uit te vinden' en zo'n structuur met netwerkjes en steunpunten van de grond te krijgen. Maar dat gaat nog moeizaam. Een goede handleiding wordt node gemist, maar ook zien veel mensen de urgentie nog niet echt. 't Zal allemaal wel loslopen toch, met die crises? Het leven van alledag kent al uitdagingen genoeg, dus waarom zouden we ons druk maken om de crisis van morgen die vrijwel zeker toch niet komt? In de jaren vijftig kwam 'de bom' toch immers ook niet? En in de decennia daarna evenmin... Dus hadden de lieden die de BB afschaften een vooruitziende blik?

Organisaties met hun wortels in de haarvaten van de samenleving, vaak ook met vrijwilligers. Het ware goed om ook in Nederland weer te gaan investeren in zo'n 'extra schil' voor rampenbestrijding en crisisbeheersing. Want als alle huishoudens noodpakketten met reserves moeten aanleggen en bedrijven hun 'veerkracht' moeten organiseren en zelfs defensie weer extra capaciteiten aan het opbouwen is, mag de civiele rampenbestrijding niet achterblijven. De kernboodschap, ook van de verantwoordelijke landelijk programmamanager 'Weerbaarheid': we hebben meer mensen en spullen nodig om ons op rampen en crises te prepareren: strategische reserves!

Thans leren de veiligheidsregio's en landelijke overheden echter dezelfde les die defensie al eerder geleerd heeft na tachtig jaar vrede in West-Europa: 'Wat je eenmaal hebt afgebroken, heb je niet zomaar weer terug.' Maar laten we er toch maar aan gaan werken. Nee, blokhoofden en kringcommandoposten zullen niet terugkeren, maar we hebben wel een structuur met mensen en middelen nodig. Kijk maar eens in het BB-museum hoe ze destijds de reële dreiging van toen uitwerkten in plannen en capaciteiten en vooral ook hoe ze destijds het Nederlands volk via risicocommunicatie informeerden over handelingsalternatieven. Het is vooral dat nog de reële dreiging van vandaag.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Klassiekernieuws

SAMENSTELLING **ADRIAAN KRIEK** AFBELDINGEN UIT DE COLLECTIES VAN **ADRIAAN KRIEK, PETER SNELLEN**

Frans van den Mosselaar Beheer B.V. is geen onbekende in onze brandweerwereld. Frans is een groot liefhebber van brandweerooldtimers en werd in ons land bekend met 'zijn Amerikanen'. Jaren geleden stonden er diverse oude brandweerwagens te koop in een loods in Dongen. Momenteel staat bij Van den Mosselaar een bijzondere hoogwerker te koop. Het betreft een Fiat 662N3 met een maximale werkhoogte van 16 meter. Het voertuig is in 1972 gebouwd door Nummela-Sky-lift en heeft tot 1993 bij de brandweer **Apeldoorn** op post gestaan. Uiteindelijk is het voertuig bij Frans van den Mosselaar terechtgekomen, waar hij al die tijd in een loods stond te verstoffen. Hopelijk komt het voertuig bij een liefhebber terecht. De vraagprijs is € 19.000,-.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Klassiekernieuws

SAMENSTELLING **ADRIAAN KRIEK** AFBEELDINGEN UIT DE COLLECTIES VAN **ADRIAAN KRIEK, PETER SNELLEN**

De firma Sheets & Zonen is gevestigd in Bree (België) en gespecialiseerd in de aan- en verkoop van tweedehands voertuigen en onderdelen. Het bedrijf opereert wereldwijd en verzorgt de ombouw van allerlei trucks. Het bedrijf had een autoladder DAF FA1300DF340 in de verkoop, dus ik wilde een stukje over dit voertuig schrijven, maar de wagen was al verkocht en heb dus geen verdere info over dit voertuig. Het enige wat ik weet is dat het voertuig in 1982 in dienst is gekomen van de brandweer **Rotterdam**, in 1992 is overgenomen door brandweer **Heerlen** en in 1995 is verkocht aan de Feuerwehr **Dreieichenhain**. Deze autoladder is voorzien van een Metz-ladder van 18 meter en het kenteken van het voertuig is BF-50-YG. Als je de foto goed bekijkt, dan herken je zijn Duitse looks en tevens dat het voertuig er niet slecht uitziet, vandaar zijn snelle verkoop, vermoed ik.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Op zondag 21 september vond in Kapellen, vlak over de Nederlandse grens bij Putte, een internationaal hulpverleningsevenement plaats, dat gehouden werd ter gelegenheid van het 160-jarig jubileum van de brandweer Kapellen, het 25-jarig bestaan van de politiezone Noord en het 10-jarig jubileum van de brandweerzone Rand.

De brandweer van Kapellen had groots uitgepakt zodat het evenement zelfs uitgeroepen werd tot een internationaal hulpverleningsevenement. Het geheel aan materieel werd ruim opgesteld rondom de kazerne en op het Marktplaatsplein waren vele demonstraties. Ook waren er vele oldtimers aanwezig, waaronder twee oude ambulance voertuigen van het brandweerdepot Weelde.

Eén van de demonstraties die werd uitgevoerd voor het publiek, was

de ATLAS-demonstratie, waarbij speciale eenheden gespecialiseerd in extreem en grof geweld uit Nederland en België samenwerkten. Het

scenario was een gijzeling in een zalencentrum,

waarbij ook vuurwapens gebruikt werden. Bij deze demonstratie werden diverse eenheden en organisaties ingezet: de lokale politiezone Noord, het Snelle Response Team (SRT) van de lokale politiezone Antwerpen, de Directie Speciale Eenheden (DSU) van de federale politie, het Casualty Extraction Team (CET) van brandweerzone Centrum, en vanuit Nederland de Dienst Speciale Interventies (DSI) met onder andere de AW139 helikopter met fast-roping, het Quick Response Team

(QRT) van de veiligheidsregio's Rotterdam-Rijnmond en Utrecht en het Special Operations Response Team (SORT) van Ambulance Amsterdam. ■

GESCHIEDENIS BRANDWEER KAPELLEN

In 1823 werd op last van de provincie Antwerpen een brandreglement ingevoerd, goedgekeurd door de gemeenteraad van Kapellen op 6 december 1823. Enkele maanden later volgden er nog enkele bijstellingen. Het waren groten-deels verplichtingen waaraan huizen moesten voldoen om brand te vermijden, zes bladzijden in totaal. Zo lezen we dat een schouwpijp ongeveer een meter moest uitsteken boven het dak. Daken waren vaak van stro of riet. Schouwen moesten tweemaal per jaar goed gereinigd worden, temeer daar er toen vooral met hout werd verwarmd, wat veel roetafzetting in de schouw veroorzaakte. Meer fundamenteel was, dat door deze nieuwe wetgeving, de gemeente verplicht werd om een aantal verantwoordelijkheden op zich te nemen. Het was duidelijk dat deze verplichtingen voor een kleine gemeente duur was, zelfs bijna onbetaalbaar. Gedurende vele jaren zou dit blijven wegen op de beslissingen met betrekking tot de brandweer.

Ten tijde van burgemeester Feyen (1858-1867) werd besloten om samen met de gemeente Sta-

Berkhout uit Antwerpen voor 900 Belgische frank. Het jaar 1865 wordt doorgaans als de formele start van het brandweerkorps beschouwd.

In de begroting van 1870 vinden we onder de post Openbare veiligheid twee onderwerpen, die onze aandacht verdienen. De verzekeringspremie tegen brandgevaar van 19,10 Belgische frank en de post blusmiddelen van 200 frank. Ter vergelijking; de jaarwedde van de veldwachter was toen 500 Belgische frank.

Vanaf het tweede deel van de negentiende eeuw verandert de organisatie van de brandweer sterk, mede door de uitvindingen als de stoombrandspuit, de motorbrandspuit en later de aanleg van de waterleidingen. Er is minder, maar beter opgeleid personeel nodig dat sneller en makkelijker tot dicht bij de brand kan komen. De brandweer gebaseerd op burgerplicht wordt gaandeweg vervangen door de vrijwillige brandweer, en in vele steden zelfs door een professionele beroepsbrandweer. De gemeenten worden wettelijk verantwoordelijk voor de brandweer.

In de gemeenteraad van 23 maart 1880 werd

derde betaald door elke gemeente.

In het verslagenboek van de Kapelse pompiers lezen we dat de brandweercommandant zijn werk goed deed, hij werd door de gouverneur aangesteld tot "Brandmeester van de Polder". De vrijwillige brandweer in Kapellen werd steeds professioneler en vanaf 1938 werd er regelmatig degelijk brandweermateriaal aangekocht, waaronder een nieuwe gemotoriseerde pomp, een schuifladder en allerlei modern materiaal, maar dit werd niet altijd door eenieder positief onthaald.

HUISVESTING In 1907 werd het nieuwe gemeentehuis in gebruik genomen waarbij de brandweer en politie de aangebouwde zijvleugel in gebruik namen. Ruim moet dit niet geweest zijn, want in 1914 telde de brandweer vijftig mensen en dan nog het materiaal. Op 1 april 1977 verhuisde de brandweer naar een nieuwe kazerne aan de Christiaan Pallemansstraat, het huidige politiekantoor. Maar Kapellen groeide en de brandweer werd ook uitgebreid dus de huidige kazerne werd na jaren op 10 februari 1997

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

OVER DE GRENS

Trekker met laadkraan

ZuMiLa

Zugmaschine mit Ladekran

TEKST STEFAN BODYNEK FOTO'S JÜRGEN WESS MET MEDEWERKING VAN ULRICH ADAM

Eind 2023 ontving het hoofdkwartier van de *Bundesbereitschaftspolizei* (Duitse nationale politie) in Fulda de eerste twee nieuwe ZuMiLa's voor de honderdkoppige technische eenheden (TEE) van de *Bundespolizei*. In totaal zijn er vijf voertuigen van dit type op Unimog U530 besteld. Twee van deze Unimogs zijn gestationeerd bij *Bundespolizeiabteilung* in Deggendorf, een ander voertuig zou sinds het voorjaar in Hünfeld gestationeerd zijn. De nieuwe ZuMiLa's moeten geleidelijk de oudere voertuigen op U5000 vervangen.

ZuMiLa TREKKER MET LAADKRAAN VOOR DUITSE NATIONALE POLITIE

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

ZuMiLa TREKKER MET LAADKRAAN VOOR DUITSE NATIONALE POLITIE

TECHNISCHE GEGEVENS

CHASSIS	Mercedes-Benz Unimog U530
MOTORCAPACITEIT	220 kW / 299 pk
TRANSMISSIE	8 versnellingen vooruit en 6 achteruit
AANDRIJVING	vierwielaandrijving
TOPSNELHEID	89 km/u
CILINDERINHOUD	7698 cm³
LENGTE	6200 mm
BREEDTE	2300 mm
HOOGTE	2979 mm
TOTAAL GEWICHT	18.500 kg

OPBOUW

OPBOUW	Eggers Fahrzeugbau
VOORZIEN VAN	frontlader met laadbak en paletvork 5-tons lier 4-tons laadkraan met lier (reikwijdte 12 m) grijper met 2 schalen
SIGNALERING	2 zwaailampen type Hänsch Comet S-LED 2 flitsers voorzijde type Hänsch Sputnik SL 2 flitsers achterzijde type Hänsch Sputnik Compact luidspreker

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

LANGWEER

FIAT *vrachtwagens bij de brandweer*

TEKST ADRIAAN KRIEK FOTO'S COLLECTIE AUTEUR

Voor een eerdere editie van deze nieuwsbrief heb ik een artikel geschreven over de grote Italiaanse Perlini truckchassis, die door Kronenburg zijn omgebouwd tot fraaie crashtenders. Dit keer wil ik het hebben over de eerste serie kleine Italiaanse vrachtwagens ofwel lichte bedrijfswagens, die betrekkelijk weinig bij de Nederlandse brandweer in gebruik zijn geweest.

Lichte bedrijfswagens

Het betreft het type Fiat 1100T, de opvolger van de Fiat 1100F. De 1100F werd vanaf 1941 gefabriceerd op een chassis van een personenwagen. Van dit type zijn, voor zover ik weet, geen voertuigen in gebruik geweest bij de Nederlandse brandweer. De 1100T was de eerste lichte bedrijfswagen die niet op het chassis van een personenauto was gebaseerd. Dit model werd vanaf 1957 geleverd als gesloten bestelwagen, Pick-up en minibus. De 1100T was uitgerust met 1089cc viercilinder-in-lijnmotor die 28 kW leverde bij 4800 toeren per minuut. Het voertuig had een topsnelheid van 90 km/u. Het toegestane totaalge-

wicht was 2400 kg en het nuttig laadvermogen bedroeg 1100 kg. In 1959 werd de 1100T2 uitgebracht, die was uitgerust met een 1222cc benzinemotor, die 33 kW leverde. In 1963 steeg het laadvermogen naar 1300 kg en werd de motor vervangen door een Fiat 116 1295cc benzinemotor met 35 kW. Daarna volgde nog een stroom van bijgewerkte motoren en eindigde het mo-

del met de 1100T4. Het model werd ook in licentie geproduceerd door Steyr-Puch in Oostenrijk en Zastava in Joegoslavië. In 1971 werd de productie van de 1100 in Italië beëindigd.

Tijdens het maken van dit artikel kwam ik er echter achter dat er toch wel een aantal van het type Fiat 1100T bij de brandweer in gebruik zijn geweest. Ik had ooit een bestandje gemaakt over deze voertuigen, maar ik kwam er achter dat ik nog een aantal foto's miste in dit fotoarchief. Het was een uitdaging om deze boven water te krijgen, maar dat is me uiteindelijk wel redelijk gelukt. De types zijn moeilijk te onderscheiden op de foto's (de modellen variëren van 1100T1 t/m 1100T4), omdat het dus alleen te maken heeft met het vermogen van de motor, hou ik voor het gemak Fiat 1100T aan in dit artikel.

Leonard Lang, importeur van Fiat

Ik wil niet al te veel over de historie van Leonard Lang uitweiden, want al in een eerdere nieuwsbrief is een en ander over de Fiat-importeur geschreven. Ik beperkt met tot de periode 1960-1970, de tijd van de Fiat 1100T (1953-1971).

Fiat deed het in die tijd erg goed; de jaren zestig en zeventig waren de beste jaren in het bestaan van het bedrijf Leonard Lang. Rond 1970 had men met Fiat zo'n 15% van de Nederlandse markt in handen. Het pand aan de Stadhouderskade te Amsterdam werd op den duur te klein en er werd verhuisd naar het

Fiat in Italië in het algemeen geruisloos en in goed overleg met eventuele financiële tegemoetkomingen verliepen, was de Fiat-fabriek ontevreden over het gevoerde beleid van Leonard Lang, waardoor het beleid van Fiat erop was gericht het bedrijf Leonard Lang uit te schakelen en een geheel nieuw zelfstandig bedrijf op te zetten. Het jaar 1981 was begonnen met 1400 personeelsleden maar een groot gedeelte van het personeel stapte over naar de nieuwe importeur. Op 31 december kwam, na ruim 65 jaar import en verkoop van meer dan 750.000 Fiats, een einde aan het jarenlange importeurschap door Leonard Lang. De boeken werden gesloten met een verkoop van 15.690 Fiats in dat jaar. ■

NOORDBROEK

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

FIAT 1100T BRANDWEERWAGENS IN NEDERLAND

KORPS	TYPE	KENTEKEN	IN DIENST	OPMERKINGEN
Gulpen	PM9	SJ-77-46	1960-1984	
Noordbroek	GM2	TA-57-07	1961-1968	Berwi-opbouw
Scheepvaarhoek, Rotterdam	PM2	TJ-51-16	1962-1991	naar Unilever
Terhorne	?	TF-31-27	1962-19..	
Doesburg	PM.	TF-77-63	1962-1974	geel van kleur
Dinxperlo	PM.	TN-54-22	1962-1971	
Daalderop, Tiel	PM.	TS-86-50	1963-19..	1100T2-versie
Baarslag en Wittenberg	PM6 (MSD LD1000)	UA-57-74	1963-19..	
West-Terschelling	PM7	UA-53-62	1964-1975	Van Bergen-opbouw
Dieren	PM8	UJ-95-00	1964-197.	Kronenburg-opbouw
Rheden	PM8	UJ-95-01	1964-197.	Kronenburg-opbouw
Rheden	GM2	UN-65-07	1964-197.	
Scherpenzeel fr	PM6	UV-23-64	1964-19..	Van Bergen-opbouw
Goor	PM.	UB-47-28	1965-1977	
Warga	PM6	UV-85-18	1965-197.	Van Bergen-opbouw
Langweer	PM6	XA-13-19	1965-19..	Van Bergen-opbouw
Oosterhout gld	PM5	VJ-55-30	1966-19..	
Valburg	PM5	VJ-57-36	1966-19..	
Geleen	GM2	VS-29-00	1966-19..	
Wehl	PM.	XA-13-75	1967-19..	
Hollum	PM6	XS-59-69	1968-1977	

RHEDEN

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

GERÄTEWAGEN-TIER EN DIERENREDDING DOOR FEUERWEHR DORTMUND

TEKST STEFAN BODYNEK FOTO'S EN INFO FEUERWEHR DORTMUND

De taak van de brandweer is altijd al meer geweest dan alleen het blussen van branden. Zo staat in het artikel "Dienst am Nächsten, die Feuerwehr, das Mädchen für alles!" uit de krant *Tremonia* uit Dortmund van 4 mei 1930 het volgende:

"Het blussen van branden is weliswaar de belangrijkste taak van de brandweer, maar deze taak raakt steeds meer op de achtergrond door duizend andere noodsituaties in het dagelijks leven. De brandweer is niet alleen aanwezig bij allerlei rampen, maar helpt ook bij gas- of waterleidingbreuken, redt verdrinkende of door gasvergiftigde zelfmoordenaars, zet omgevallen trekpaarden weer overeind, vangt ontsnapte dieren, kortom, ze is in de mooiste en meest volkse betekenis van het woord een manusje-van-alles." En in het jaarverslag van 1909 van de Dortmund wordt onder het punt "Hulpverlening bij bijzondere gelegenheden" vermeld dat 21 paarden weer op de benen gezet zijn.

In de huidige wet inzake brandbeveiliging, hulpverlening en rampenbestrijding van de deelstaat Noordrijn-Westfalen wordt in §1, lid 3 de bevoegdheid van de brandweer geregeld:

"...Totdat de daarna bevoegde instantie ingrijpt, nemen de in § 2, lid 1 genoemde instanties (brandweerkorpsen) met inachtneming van hun taken overeenkomstig lid 1 de nodige maatregelen in geval van een bestaande of dreigende concrete gevaarsituatie voor leven, dieren, gezondheid, natuurlijke levensvoorwaarden of zaken."

Sommige beroepsbrandweerkorpsen in Duitsland beschikken hiervoor over geschikte voertuigen met speciaal opgeleid personeel voor interventies met dieren. Dit is echter niet overal het geval. Er zijn ook enkele particuliere organisaties die zich toeleggen op het redden van dieren en die hiervoor ook over het nodige personeel en technische uitrusting beschikken. Zij definiëren zichzelf niet als dierenbeschermingsorganisatie en werken bij hun inzetten nauw samen met de bevoegde autoriteiten en dierenbeschermingsorganisaties (algemene informatie over dierenredding is te vinden bij de Bundesverband Gemeinschaft Deutscher Tierrettungsdienste e.V. op www.bundesverband-tierrettung.de). Ook deze dierenreddingsorganisaties zijn niet overal in Duitsland vertegenwoordigd.

Een gewond paard wordt met behulp van de FW-Kranwagen op een aanhanger van de brandweer gelegd, circa 1960.

Met behulp van het heftoestel voor kleinvee wordt een paard weer op de benen gezet, circa 1990.

De taken van de dierenredding zijn vandaag de dag net als vroeger zeer veelzijdig. De taken variëren van de klassieke kat in de boom, de hond die in een gat in de grond is verdwenen, een verdwaalde paard of koe, een weggevlagen kanarie, vastzittend gevogelte in schoorsteenkanalen, wilde dieren in het water of andere noodsituaties, tot exotische dieren zoals slangen, spinnen of ontsnapte kangoeroes.

De brandweer treedt in het kader van haar wettelijke taak tot gevaarbestrijding op wanneer een dier een direct gevaar vormt voor mensen, het verkeer of de openbare orde. In de regel wordt dan door de centralist van de meldkamer van de brandweer van Dortmund de voor het district verantwoordelijke meldkamer van de brandweer van de regio Dortmund 123 gebeld. Deze meldkamer wordt dan door de brandweer van de regio Dortmund 123 gebeld.

is niet uitgerust met medische apparatuur voor de behandeling van gewonde of zieke dieren. De bemanning bestaat uit twee brandweerlieden, van wie er één een opleiding heeft gevolgd bij de politiehondengeleiders en zo een certificaat van deskundigheid heeft behaald. Speciaal voor het gebruik bij dieren is de volgende bepakking op de GW-Tier aanwezig: bijtbescherming (handschoenen, jas, broek, onderarmbescherming), lijnen, vangstrop, schepnet, muilkorven van verschillende soorten/maten, werpnet, voer, transportbox voor katten, transportbox voor honden, evenals een chip-lezer en sleutels van het dierenasiel om dieren ook buiten de openingstijden veilig in een quarantaine box onder te brengen.

Van 2017 werd het team 123 brandweer gebeld door het meldkamer van de regio Dortmund 123 gebeld.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

De eerste GW-Tier was een Opel Vivaro. De honden-transportbox moest via een oprijlsede in- en uitgela-den worden.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

HULPVERLENING IN DUITSTALIG BELGIË

Exoten, halve Duitsers of gewoon Belgen?

Sinds de hervorming van de civiele veiligheid in 2007 zijn de voormalige 251 lokale brandweerkorpsen in België geleidelijk omgevormd tot 34 hulpverleningszones. Die hervorming werd voorafgegaan door talrijke rampen met grote gevolgen, waarna het duidelijk was dat er behoefte was aan vernieuwingen in de civiele veiligheid, in de structuren en in de opleidingen.

In de Duitstalige Gemeenschap hebben de brandweerkorpsen van Amel, Büllingen, Burg-Reuland, Eupen, Kelmis, Lontzen en Sankt Vith hun krachten gebundeld in de Hulpverleningszone DG (HLZ DG). Het doel was en blijft om in noodsituaties snelle en efficiënte hulpverlening aan alle negen gemeenten van de Duitstalige Gemeenschap te garanderen en de samenwerking en coördinatie te verbeteren.

Deze fusie heeft geleid tot een betere coördinatie van middelen zoals personeel, materieel en expertise en tot een nog nauwere samenwerking. De HLZ DG werkt nauw samen met aangrenzende zones om elkaar zo goed mogelijk te ondersteunen en de missie van het verlenen van de snelste en meest geschikte hulp te vervullen.

Het grondgebied van de HLZ DG omvat de negen Duitstalige gemeenten van België en bestaat in totaal 846.144 km. In het noorden grenst het gebied aan het drielandenpunt van België, Duitsland en Nederland, in het oosten aan de Bondsrepubliek Duitsland (deelstaten Nordrhein-Westfalen en Rheinland-Pfalz) en in het zuiden aan het Groothertogdom Luxemburg.

Binnen België grenst de HLZ DG in het (zuid-)westen aan de Hulpverleningszone Vesder-Hoëgne & Plateau (VHP), Warche-Amblève-Lienne (WAL) en Hulpverleningszone Luxemburg (Lux-zone). Het gebied van de HLZ DG maakt zoals gezegd deel uit van de provincie Luik, en wel van het arrondissement Verviers, het Waalse Gewest en uiteraard de Duitstalige Gemeenschap. Binnen de Europese Unie maakt de Duitstalige Gemeenschap deel uit van de Euregio Maas-Rijn.

HILFELEISTUNGSZONE DG

BURG-REULAND

België kent behalve Waals en Vlaams ook nog een Duits-talig gebied. In de Hulpverleningszone DG (Deutsche Gemeinschaft) is Burg-Reuland zo'n Duitstalige gemeente in de Belgische provincie Luik. De gemeente telt bijna 4000 inwoners en is genoemd naar het kasteel Burcht Reuland, maar het gemeentehuis staat in Thommen. De gemeente wordt gerekend tot de streek Belgische Eifel. In de zuidoostelijke uithoek van de gemeente is het drielandenpunt van België, Duitsland en het Groothertogdom Luxemburg gelegen.

Tegenover het mooie kasteel Burcht Reuland ligt achter een paar huizen verscholen een brandweerkazerne. In feite bestaat die uit twee garages die met elkaar verbonden zijn. De afmetingen zijn zodanig dat bij een incident eerst de voertuigen naar buiten gereden moeten worden voordat de bemanning zich kan aankleden. Tussen de twee garages bevinden zich wat stoelen, een koelkast en een bureau; aan de zijkant naast de voertuigen ligt nog een toilet verscholen.

DE VOERTUIGEN

Uit de tijd dat deze gemeenschap een eigen kleine brandweerdienst had, stond er een Mercedes-Benz halfware auto-pomp. Overeenkomstig de Duitse norm is de halfware auto-pomp een auto-pomp met een halfwaardig voertuig.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

LISSABON

In de laatste maand van 2021 kreeg ik van de vorige hoofdredacteur van het tijdschrift Eén-Eén-Twee een pakketje thuisgestuurd, met daarin een aantal documenten en CD's met foto's over de brandweer van Lissabon, zaken die waren blijven liggen als zogenaamde 'plank-artikelen', dat wil zeggen artikelen waarop in noodgevallen kon worden teruggegrepen wanneer de actualiteit niet voldoende zou zijn om een complete editie te vullen. De mededeling was: "Kijk maar even of er iets in zit voor de Eén-Eén-Twee of de digitale nieuwsbrief."

De suggestie om eens iets over de geschiedenis van Lissabons brandweerkorps te schrijven was oorspronkelijk afkomstig van Thorsten Umbach uit het Duitse Geestland, die enkele jaren daarvoor in Lissabon was geweest en zich erover verwonderde, dat er nog zoveel herkenbare plekken waren die ook te zien waren op de foto's van Metz, bij een grote voertuiglevering in de vroege jaren dertig van de vorige eeuw.

Zoals hij het verwoordde: "In andere landen is nauwelijks iets gepubliceerd over de brandweer in Portugal en veel blijft verborgen wanneer men de taal van een ander land niet spreekt."

Het contact met Thorsten werd hernieuwd en er werd contact gelegd met Jose de Lucena, een brandweerbobbyist in Lissabon, die een prachtige site heeft gebouwd over de voertuigen die tot 1979 in zijn stad hebben dienst gedaan. En er werden vervolgens nog heel wat meer mensen gemobiliseerd om te gaan zoeken, schrijven, vertalen en foto's te zoeken.

De bedoeling was om een speciale uitgave van de digitale VBB Nieuwsbrief te maken, waarbij de nadruk kwam te liggen op de historie van de brandweer van Lissabon. Het huidige korps is natuurlijk ook hoogst interessant, maar vertoont erg veel gelijkenis met alle andere moderne Europese korpsen. We hadden namelijk in voren gewerkt, om - ook als de wereld op slot zou blijven vanwege COVID-19 - we onze leden toch in ieder geval iets zouden kunnen bieden. Maar het werk aan die speciale nieuwsbrief nam zoveel tijd in beslag, dat de beperkingen in verband met corona nog eerder werden opgeheven dan dat die nieuwsbrief klaar was. Daarom is nu een groot deel van de nieuwsbrief gevuld met 'oud nieuws uit Lissabon'. Dank aan allen die hebben meegewerkt om er weer iets speciaals van te maken; met name noemen we Thorsten Umbach, voor zijn idee, en Jose de Lucena, voor het ter beschikking stellen van zijn gegevens, Henri Seegers, en zijn vroegere buurvrouw, die ons geholpen heeft met de vertaling van stukken in de Portugese taal en voor de foto's Serge Amores (op wie je nooit vergeefs een beroep doet) en Jos Janssen.

We gaan de inhoud van die voorgenomen speciale editie van de digitale VBB Nieuwsbrief nu verdelen over de komende edities. Op die manier weten we zeker dat degenen die geïnteresseerd zijn, uitkijken naar de volgende edities.

DE GESCHIEDENIS VAN DE BRANDWEER VAN LISSABON [2]

DE VRIJWILLIGE KORPSSEN

TEKST JOSE DE LUCENA VRIJE VERTALING PETER SNELLEN
AFBEELDINGEN COLLECTIE AUTEUR

Heel kenmerkend voor Lissabon is het feit, dat naast een beroepsbrandweerkorps er enkele (zelfstandig) vrijwillige korpsen gelijktijdig actief waren. Die korpsen stonden aanvankelijk helemaal los van het beroepskorps en functioneerden in een bepaalde stadswijk, naar wie ze ook vaak werden genoemd. Behalve brandbestrijding hield men zich vooral bezig met de hulp aan acuut zieken en slachtoffers van ongevallen.

BVL: Bombeiros Voluntários de Lisboa

Opricht in 1868 is dit de oudste vrijwillige brandweer van Portugal, die vanaf de datum waar op ze werd opgericht de titel Koninklijk heeft mogen voeren. In de beginjaren heeft een aantal vrijwilligers vrij snel hun lidmaatschap opgezegd met het doel andere vrijwillige brandweerkorpsen op te richten, zowel in Lissabon als elders. Dat is onder meer het geval voor de vrijwillige brandweer Lisbonenses (ontstaan uit een afsplitsing in 1910) en de vrijwillige brandweer Campo de Ourique, die werd opgericht in 1916.

De vrijwillige brandweer Lisboa heeft zich altijd in het hoogstgelegen deel van de oude stad bevonden, van waaruit sinds de tijd van de met de hand voortgetrokken pompen inzetten binnen en buiten dit historische gebied werden gedaan.

De eerste stoombrandspuit, die door paardentractie werd verplaatst, werd in 1906 in gebruik genomen. De motorisering van het korps begon met de aankoop van een Isotta Fraschini personenwagen, die werd omgebouwd tot een autospuit voor lichte werkzaamheden, een heeft van 1913 tot 1933 dienst gedaan voor deze vrijwillige eenheid. De volgende auto, ook een tot brandweerwagen omgebouwde personenwagen, was een Spa die in 1928 in gebruik werd genomen.

De vrijwillige brandweer Lisboa

heeft de basis gelegd voor wat een typisch kenmerk zou worden van de manier waarop de vrijwilligerskorpsen in Portugal werken: het ter beschikking stellen aan de plaatselijke burgers van een ziekenautodienst (dat wil zeggen onmiddellijke bijstand en vervoer van patiënten in geval van ziekte of ongeval, met inbegrip van het verzorgen van de slachtoffers van ernstige incidenten van burgerlijke onrust, wat vaak voorkwam aan het eind van de negentiende en het begin van de twintigste eeuw). Dit is een kenmerk geweest waarmee de vrijwillige brandweer Lisboa zich onderscheidde, naast het optreden bij brand en inzetten bij andere noodsituaties.

Naast een autospuit beschikt de BVL ook over een mobiele eerste hulppost.

Het eerste gemotoriseerde voertuig voor de gezondheidsdienst (als een semi autonome tak met de naam *Cruz Portuguesa* – het Portugese Kruis) kwam in actieve dienst in 1916 en bestond uit een kleine mobiele eerstehulp post, echter zonder een mogelijkheid om patiënten te vervoeren. De eerste echte ziekenwagen (in de huidige betekenis van het woord, een voertuig dat in staat is zieken of slachtoffers van ongevallen te vervoeren) was een Daimler personenauto, speciaal voor dat doel aangepast in 1923.

uitgang naar de modernisering van het wagenpark, die plaatsvond door de aankoop van een gloednieuwe autospuiterij, verschillende ambulances en later een Willy's Jeep.

In de jaren zestig zou het wagenpark worden uitgebreid door de toevoeging van zeven nieuwe voertuigen, waaronder een Ford-autospuiterij voor middelzware toepassingen, die geschenken werden door de beroepsbrandweer waar dit voertuig voorheen in actieve dienst was geweest. Het voertuig werd herbouwd om in de brandweerwerkdienst te worden. Het voertuig was een Ford.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Niettemin is uit verschillende bronnen het volgende bekend. In 1907 was er ten minste één autospuiter, waarschijnlijk door de ombouw van een personenauto en in 1925 bestond het wapenpark ten minste uit een ziekenwagen en vier lichte voertuigen (pompwagens of trekkers), waaronder de auto die in 1907 in dienst was gesteld. Aangenomen wordt, hoewel het niet kan worden bewezen, dat sommige van deze voertuigen in het begin

van de jaren dertig nog steeds actief waren. Er zijn echter sterke aanwijzingen dat in de jaren veertig moderne gemotoriseerde voertuigen werden aangekocht en in dienst gesteld: minstens één Packard autospuiter voor lichte toepassingen (verkocht eind jaren dertig door de firma H. Vaultier), toen de "extra-snelle bak" genoemd (waarschijnlijk geïnspireerd op de ASS-klasse eenheden van BSB die vanaf 1930/31 in bedrijf waren) en een Fargo ambulance. Die Packard zou worden toegevoegd aan een voor-malige zware autospuiter.

In de jaren vijftig werd een uitstekende, hoewel nog altijd open voertuig, een middelzware/zware autospuiter aan het wapenpark van dit korps toegevoegd, waar hij vele jaren dienst heeft gedaan, samen met andere (nieuwe of gebruikte) voertuigen, weliswaar van een kleiner kaliber.

In de jaren zestig was er een lichte/middelzware Ford-autospuiter (waarschijnlijk geschonken door de toenmalige beroeps-brandweer, nadat hij daar zijn actieve leven had beëindigd). Dit voertuig zou in de jaren zeventig worden vervangen door een functioneel gelijkwaardige Dodge/Pierce/Jacinto met gesloten carrosserie. Deze zou ook worden gebruikt door de vrijwilligers van het korps Cruz de Malta.

Later en op dezelfde wijze als wat met andere vrijwillige brandweerkorpsen in Lissabon gebeurde, ontving de vrijwillige brandweer Alameda door schenkingen van voertuigen van de politie.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

De *Bombeiros Voluntários de Lisbonenses* beschikte over diverse voertuigen, waaronder een motor met zijspan en diverse ambulances.

BVL: *Bombeiros Voluntários Lisbonenses*

Deze in 1910 opgerichte vrijwillige brandweer is ontstaan uit een afsplitsing van een aantal van de vrijwilligers van *Bombeiros Voluntários de Lisboa*. In de onmiddellijke nabijheid, in het hooggelegen oude historische district, was de eerste brandweerkazerne gevestigd. Later verplaatste *Lisbonenses* haar brandweerkazerne naar het centrum van Lissabon, waar achtereenvolgens twee vlakbij gelegen gebouwen werden gebruikt, waarvan er een voertuilen garage was en vloerdekende uitgang

van de beroepsbrandweer dat in datzelfde jaar aan het eigen wagenpark werd toegevoegd. De jaren veertig en vijftig waren tijden van een versterkte aanschaf van nieuwe voertuigen, met een bijzondere nadruk op de civiele bescherming (een reactie op oorlogsomstandigheden waarbij chemische en brandgevaarlijke wapens werden gebruikt), voor welk doel overigens ook speciale verbindingsapparatuur werd aangekocht.

Hoek de vrijwillige brandweer *Lisbonenses* had een reus van

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

- een lichte ambulance van het elitemerk Rolls-Royce, de enige waarvan bekend is dat het ooit door een vrijwillige brandweer in Portugal werd gebruikt (daarna omgebouwd

tot personeel-/materieelwagen voor een vliegende brigade, en vervolgens omgebouwd tot snelle-inzeteenheid (beide in de jaren veertig);

- een Mercedes-Benz ambulance die vijf gewonden gelijktijdig kon vervoeren: vier patiënten op brancards en één zittend op een stoel (jaren zestig).

In de daaropvolgende jaren ging de aankoop van gemotoriseerd materieel (voor uitbreiding of vervanging) door, in een tempo dat ongebruikelijk was in vergelijking met dat van andere vrijwillige brandweerkorpsen in Portugal.

Hoewel in de collectie van het kleine museum van de *Bombeiros Voluntários de Lisbonenses* op dit moment geen enkel voertuig te vinden is, wordt de hierboven genoemde Delahaye momenteel in goede staat bewaard (hoewel zonder de originele set ladders) in het *Museu Automóvel do Caramulo* in midden Portugal.

De *Bombeiros Voluntários de Lisbonenses* heeft de status van 3^e Hulpbrandweer van Lissabon toegewezen gekregen.

BUCD: *Bombeiros Voluntários de Campo de Ourique*

In tijd was dit korps het tweede (na Ajuda) dat een afgebakend gebied voor zijn activiteit kreeg, de stad Lissabon voor zijn re-

jaren zestig) een mobiele eerste hulp post op een Citroën H-chassis.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

BVCM: Bombeiros Voluntários da Cruz de Malta

Deze vrijwillige brandweer, die in 1917 in Lissabon is opgericht, is een zeer bijzonder geval. Het eerste onderscheidende kenmerk is dat de BVCM de enige vrijwillige brandweer in Portugal is waarvan de naam niet specifiek verwijst naar een geografisch gebied, zelfs niet naar de stad waar zij hoofdzakelijk werkzaam is geweest!

Gebleken is dat de vereniging waaruit deze vrijwillige brandweer is voortgekomen, de Soevereine Orde van Malta, via haar hospitaalafdeling elders in Portugal al gestructureerd aanwezig was voor het verrichten van humanitaire taken. Of dat al dan niet geleid zou hebben tot het uitvoeren van eerste hulp- of reddingsoperaties, inclusief het gebruik van speciale voertuigen, is niet bekend, maar het is wel voor de hand liggend.

Sporen van die ruimere geografische aanwezigheid betreffen onder meer de steden Porto, Faro en Ponta Delgada, alsmede de voormalige (dat wil zeggen vóór 1975) Portugese koloniën (overzeese gebiedsdelen) Mozambique en Angola. In Porto was er een formele afdeling actief in 1936 en dezelfde regeling kon ook in Mozambique (in de toenmalige stad Beira)

Rekening houdend met de veronderstelde motieven van de oprichting en de aard van het korps was Cruz de Malta vanaf het begin sterk gericht op gezondheidsdiensten die aan de burgers werden verleend, met name eerste hulp en ziekenvervoer in geval van ziekte of ongeval. Dit zou uiteraard een direct gevolg hebben voor de aard en het doel van het materieel dat in eigendom was, inclusief de motorvoertuigen.

Voorts heeft deze vrijwillige brandweer in de stad Lissabon drie eerstehulp- en gezondheidsklinieken opgericht en geëxploiteerd (waarvan één bij de brandweerkazerne), terwijl zij ook een klein maar volwaardig mobiel veldhospitaal kon inzetten en reddingstaken kon verrichten in het kader van de civiele bescherming.

De werking van bovengenoemd veldhospitaal is aangetoond tijdens oefeningen waarbij publiek aanwezig was, waar een centrale shelter te zien is, samen met ambulances en andere operationeel ondersteuningsmaterieel. Deze informatie is afkomstig van persfoto's en -berichten uit juli 1940 en september 1941. Die activiteiten betroffen oefeningen ter voorbereiding van een adequate reactie op een mogelijk geval van chemische oorlogsvoering. Dit is natuurlijk opmerkelijk en toont aan, dat deze vrijwillige brandweer in die tijd een belangrijke taak had.

Wat het gezondheidszorg aspect betreft, moet in mind worden

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Het is zeker dat één ziekenwagen van Cruz de Malta het vervoer verzorgde naar het kantoor van de lijkschouwer van het lichaam van de toenmalige eerste minister Sá Carneiro, nadat hij dodelijke verwondingen had opgelopen in een vliegtuigongeval na het opstijgen van de luchthaven van Lissabon, in december 1980.

Op een tijdstip dat niet met precisie kon worden vastgesteld (waarschijnlijk in de jaren zeventig) begon Cruz de Malta ook met brandbestrijding, door middel van het inzetten van personeel en een paar speciale voertuigen. Deze voertuigen omvatten, in verschillende periodes: een Pierce autospuut middel/

groot vermogen (die voordien werd ingezet door de vrijwillige brandweer Ajuda) en een Mercedes-Benz autospuut middel/groot vermogen (geschonken door het toenmalige bataljon beroepsbrandweer). Ten minste één tankwagen en enkele jeeps maakten ook ooit deel uit van het wagenpark. Er zijn bovendien bewijzen van één dieplader met een volledig canvas dekzeil, alsook van de jeeps (commando- en/of dienstwagens) en een Zebro opblaasbare boot, verrijdbaar door een aanhangwagen getrokken door een jeep.

Helaas heeft dit korps enkele jaren geleden opgehouden te bestaan.

BVBO: Bombeiros Voluntários do Beato e Olivais (sinds 2010: Bombeiros Voluntários do Beato)

De officiële oprichtingsakte van deze vrijwillige brandweer dateert van 1932, hoewel er aanwijzingen zijn die wijzen op een vroegere operationele activiteit, mogelijk onder een ander statuut of benaming (brandweer/bedrijfsbrandweer). Dit is weer een korps waarin (net als bij de vrijwillige brandweren Ajuda, Campo de Ourique en Cabo Ruivo) de benaming van de vrijwillige brandweer duidelijk een omschreven stedelijk gebied binnen de stad Lissabon beschrijft: het zuidoostelijke deel van Lissabon, een deel van de stad dat in de afgelopen decennia een belangrijke rol speelt en dat de laatste jaren steeds meer

technische en budgettaire redenen. Later (jaren zeventig) tot op heden werd de brandbestrijdingsdienst een zeer belangrijk onderdeel van het optreden van de vrijwillige brandweerkorpsen, met name voor wat betreft de omvang van het wagenpark dat geleidelijk aan hen werd toegewezen. Voor de redding bij waterongevallen (bijvoorbeeld in de Taag) werd in de afgelopen decennia specifiek materieel in gebruik genomen (bijvoorbeeld een opblaasbare boot met aanhangwagen; waterreddingstoestel voor duikers), terwijl ook een duikteam werd opgericht.

Wat de toekomst van het materieel in het algemeen be-

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

waaruit zowel op het gebied van de gezondheidszorg als op dat van de brandbestrijding hulp werd verleend. Wat de gezondheidszorg betreft, heeft dit korps de naam *Cruz Amarela* – het Gele Kruis – aangenomen, zoals het opvallend in zijn embleem laat zien.

De laatste jaren heeft Cabo Ruivo zijn operationele middelen aanzienlijk verbeterd, zowel op het gebied van preventie als op het gebied van noodhulp, die momenteel gebieden bestrijkt als waterredding en bosbrandbestrijding (zelfs een EHBO-patrouille op de fiets). Dit wijst op een opmerkelijke verbetering ten op-

zichte van de oorspronkelijke status en mogelijkheden.

Volgens wat werd gevonden zijn de archieven van deze vrijwillige brandweer door een ongeval volledig vernietigd. Bijgevolg hebben de meeste beelden en beschrijvingen die uit openbare bronnen beschikbaar zijn, meestal betrekking op feiten die dateren van na 1979.

Met het oog op de coördinatie van de operaties tussen de toenmalige beroepsbrandweer en de vrijwillige brandweer Cabo Ruivo, kreeg deze laatste in 1982 de aanvullende benoeming tot 5^e Hulpbrandweer van Lissabon. ■

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

2017

2022

2018

2023

2019

2024

2020

2025

2021

VBB DIGITALE NIEUWSBRIEF

SPECIALS

